

સાચી અને ખરી ઈબાદતની વિશેષતાઓ

૧. સાચી અને ખરી ઈબાદત એ છે, જે રસૂલુલ્લાહ ﷺ ની સુન્તત અનુસાર હોય. હિઝરત કુઝેલ બિન અયાજને પૂછવામાં આવ્યું કે આ આયતનો શું અર્થ છે :

﴿لِبَلُوكُمْ أَيْتُكُمْ أَحَسَنُ عَمَلاً وَهُوَ الْعَرِيزُ الْغَفُورُ ﴾ ﴿الملك: ٢﴾

અનુવાદ : “જેથી તમને લોકોને અજમાવીને જુએ કે તમારા પૈકી કોણ ઉત્તમ કાર્ય કરવાવાળો છે.” (સૂરા: મુલ્ક, આ. ૨) તો તેમણે ફરમાવ્યું : ‘અહસન અમલ’નો અર્થ છે કાર્ય નિષ્ઠપૂર્ણ હોય અને સાચી રીતે કરવામાં આવ્યું હોય. લોકોએ પૂછ્યું કે આ ‘નિષ્ઠપૂર્ણ અને સાચી રીત’થી શું તાત્પર્ય છે ? તેમણે કહ્યું : નિષ્ઠપૂર્ણનો અર્થ એ છે કે વિશુદ્ધરૂપે અલ્લાહ માટે હોય, કોઈપણ પ્રકારના શિર્ક વગર અને સાચી રીતનો અર્થ છે કે સુન્તત અનુસાર હોય. તેમાં બિદાત (દીનમાં વધારો) સામેલ ન હોય.

૨. સાચી અને ખરી ઈબાદત ની એક વિશેષતા એ છે કે તે વિશુદ્ધ અને નિખાલસતાથી અદા કરવામાં આવે, કેમ કે નિખાલસતા જ ઈબાદતનો આત્મા છે અને આ જ કાર્યોના સ્વીકારની સૌપ્રથમ શરત છે અને વાસ્તવિક માપદંડ છે. અલ્લાહ તૃથાલાએ ફરમાવ્યું :

﴿وَمَا أَمْرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لِهِ الْدِينَ ﴾ ﴿البينة: ٥﴾

અનુવાદ : “અને તેમને તેના સિવાય કોઈ આદેશ આપવામાં આવ્યો ન હતો કે અલ્લાહની બંદગી કરે, પોતાના દીનને વિશુદ્ધ કરીને, તદ્દન એકાગ્ર બનીને.” (સૂરા: બાયિનહ, આ. ૫)

રસૂલુલ્લાહ ﷺ એ ફરમાવ્યું :

إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِإِنْيَاتِ، وَإِنَّمَا لِكُلِّ أَمْرٍ مَا نَوَى، فَمَنْ كَانَتْ هُجْرَتُهُ إِلَى دُنْيَا يُصِيبُهَا، أَوْ إِلَى امْرَأَةٍ يُنِكِّحُهَا، فَهِيَ هُجْرَتُهُ إِلَى مَا هَا جَرَ إِلَيْهِ.

અર્થાત્, અમલનો આધાર નિયત પર છે. દરેકને એ જ મળે છે, જેની તેણે નિયત કરી હોય છે. જેની હિજરત અલ્લાહ અને તેના રસૂલ માટે હોય છે તો તેની હિજરત અલ્લાહ અને તેના રસૂલ માટે હોય છે. પરંતુ જેની હિજરત એટલા માટે હોય છે કે તે દુનિયા કમાવે અથવા કોઈ સ્વીથી લગ્ન કરે, તો તેની હિજરત તેના જ માટે હોય છે, જેના માટે તે હિજરત કરે છે. (મુત્તફિક અલયહિ)

આપણા પૈકી દરેકે પોતાની નિયતોમાં નિષા અને નિખાલસતા પેદા કરવી જોઈએ. હદ્યોને દંભ અને પાખંડ

તેમજ મિથ્યાચારથી શુદ્ધ અને પવિત્ર રાખવું જોઈએ અને શિર્કના નાનામાં નાના અંશના મિશ્રણથી બચવું જોઈએ. અલ્લાહ તૂઆલાએ ફરમાવ્યું :

﴿فَنَّكَانَ يَرْجُوُ لِقَاءَ رَبِّهِ، فَلَيَعْمَلْ عَمَلاً صَنِيلَحَا وَلَا يُشْرِكُ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا﴾ **الكهف: ١١٠**

અનુવાદ : “બસ, જે કોઈ પોતાના રબની મુલાકાતનો ઉમેદવાર હોય તેણે નેક કાર્યો કરવા જોઈએ અને બંદગીમાં પોતાના રબની સાથે કોઈ અન્યને ભાગીદાર કરવો ન જોઈએ.” (સૂર: કહફ, આ. ૧૧૦)

એ વ્યક્તિની ખુશનસીબીનું શું કહેવું, જેણે નિખાલસતા અને નિષાણી મંજિલને પામી લીધી ! અલ્લાહ આપણને પણ આવા જ બનાવે ! (આમીન) આપણે પુષ્ટ પ્રમાણમાં ઈબાદતો કરવી જોઈએ. ઈબાદતોની વિપુલતા અલ્લાહના પ્રેમનું માધ્યમ છે. તેનાથી જ ધીમે-ધીમે આપણને અલ્લાહની નિકટતા પ્રાપ્ત થાય છે. તેના સાથે જ ઈમાનનો આનંદ જોડાયેલો છે. ભલા કાર્યો અને આજ્ઞાપાલનમાં સાતસ્યતા દ્વારા આપણે આપણા ઈમાનની ખેતીનું નિરંતર સિંચન કરતા રહેવું જોઈએ. આમાં જ બરકત છે. રસૂલુલ્લાહ ﷺ એ ફરમાવ્યું :

وَ إِنْ أَحَبَّ الْعَمَلَ إِلَى اللَّهِ إِدْوَمْهُ وَ إِنْ قَلَّ -

અર્થાત્, અલ્લાહની નજીક પ્રિય કાર્યોમાં એ કાર્ય છે, જે અવિરત કરવામાં આવે, ચાહે તે નાનું કે થોડું જ કેમ ન હોય. (મુતાફિક અલયહિ)

